

Noraly Beyer:

‘Mijn voormoeder had een intieme band met haar eigenaar’

‘Mijn voorouders in Suriname waren slaven en slavinnen. Dat wist ik al. Maar tijdens een zoektocht in de slavenregisters van het Nationaal Archief in Den Haag en Paramaribo kreeg ik het vermoeden dat mijn voormoeder Sofietje een bijzondere en mogelijk zelfs liefdevolle relatie heeft gehad met haar slavenhouder, Egbert van Emden.

Zolang ik mij kan herinneren circuleert de naam ‘Prinses’ in mijn familie, maar waarom nu juist die naam wist ik niet. In het slavenregister van Suriname, dat sinds kort gedigitaliseerd is, staan de namen van alle slaven en slavinnen in Suriname tussen 1830 en 1863. En daarin trof ik Prinses aan. Ze heeft dus écht bestaan.

Vrijgekocht

Prinses was de grootmoeder van mijn opa. Zij, haar moeder Sofietje, haar grootmoeder Jeannet en haar dochter Adriana, waren allemaal eigendom van Egbert van Emden. In 1863 is de slavernij afgeschaft en kwamen alle slaven vrij. Opmerkelijk is dat Sofietje zeven jaar daarvoor al werd vrijgekocht en wel door haar eigenaar, Van Emden.

Kind gezoogd

Waarom zou hij dat gedaan hebben? Ik vermoed dat Sofietje en Van Emden een speciale band met elkaar hadden. Uit een ander archief weet ik namelijk dat Sofietje het eerste kind van Egbert van Emden heeft gezoogd, nadat zijn toenmalige vrouw stierf in het kraambed. Dat je je kind laat zogen door je slavin, kwam wel vaker voor, maar blijft opmerkelijk. Want als Sofietje een kind kon zogen, betekent dat ze zelf ook een kind moet hebben gekregen. Het zou dus kunnen dat Sofietje zwanger was geraakt van haar slavenhouder Egbert. Of dat echt zo is, kunnen we niet uit de archieven herleiden, maar het is wél leuk om hierover te fantaseren. Prinses werd in 1831 geboren. Er bestaat een heel oude foto - een zogenaamde Daguerreotypie - van Egbert van Emden aan een tafeltje. Op de achtergrond staat een jonge, zwarte vrouw. Wie zij is weten we niet. Ze zou best ‘mijn’ Prinses kunnen zijn...

Sterkere benen

Dankzij het archief ben ik dichterbij mijn afkomst gekomen. En dat is veel waard. Het verbindt me met mijn voorfamilie. Het versterkt mijn identiteit, en geeft me sterkere benen om op te staan. Het doet me beseffen: ik ben er, omdat zij er waren. En daar ben ik dankbaar voor.’